

Éric Vuillard
L'ordre del dia

Traducció de Jordi Martín Lloret

PREMI GONCOURT

edicions
62

ÉRIC VUILLARD

L'ordre del dia

Traducció de Jordi Martín Lloret

Edicions 62

Barcelona

Títol original: *L'ordre du jour*

© Actes Sud, 2017

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 917021970 / 932720447).
Tots els drets reservats.

Primera edició: març del 2018

© de la traducció: Jordi Martín Lloret, 2018

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.
Diagonal, 662-664. 08034 Barcelona
info@edicions62.cat
www.edicions62.cat

Fotocomposició: La Letra, S. L.
Imprès a Limpergraf

DIPÒSIT LEGAL: B. 2.316-2018
ISBN: 978-84-297-7664-5

TAULA

Una reunió secreta.	7
Les màscares	15
Una visita de cortesia.	25
Intimidacions.	31
L'entrevista al Berghof.	37
Com no decidir	55
Un intent desesperat	63
Un dia de telèfon.	67
Dinar de comiat a Downing Street.	75
Blitzkrieg	87
Un embús de Panzers	95
Escoltes telefòniques.	103
La botiga de l'attrezzo.	111
La melodia de la felicitat.	117
Els morts	123
Però qui és tota aquesta gent?	131

UNA REUNIÓ SECRETA

El sol és un astre fred. El seu cor, espines de gel. La seva llum, inclement. Al febrer els arbres són morts, el riu queda petrificat, com si la deu deixés de vomitar i el mar ja no es pogués empassar més aigua. El temps es paralitza. De matí, ni un soroll, ni un cant d'ocell, res. I llavors un automòbil, i un altre, i de sobte passos, siluetes que no es distingeixen. El regidor ha picat tres cops però el teló no s'ha aixecat.

Som dilluns, la ciutat es mou darrere la pantalla de boira. Els vianants van a la feina com cada dia, agafen el tramvia, l'autobús, s'esmunyen cap a l'imperial, i fantasiegen enmig de la gelor. Però el 20 de febrer d'aquell any no va ser una data qualsevol. I tot i així la majoria van passar el matí pencent, sumits en aquella gran mentida decent de la feina, amb aquells petits gestos en què es concentra una veritat muda, convenient, i en què tota l'epopeia de la nos-

tra existència es resumeix en una pantomima diligent. El dia va transcórrer així, tranquil, normal. I mentre cadascú anava i venia entre casa i la fàbrica, entre el mercat i el pati on s'estén la bugada, al vespre entre el despatx i el bar, i al final se'n tornava cap a casa, ben lluny de la feina decent, ben lluny de la vida familiar, a la vora de l'Spree, uns senyors sortien dels seus cotxes davant d'un palau. Els van obrir obsequiosament la porta, van baixar de les enormes berlines negres i van desfilar l'un rere l'altre sota les feixugues columnes de gres.

Eren vint-i-quatre, prop dels arbres morts de la riba, vint-i-quatre abrics negres, marrons o color conyac, vint-i-quatre parells d'espallles farcides de llana, vint-i-quatre americanes i el mateix nombre de pantalons de pines amb les vores amples. Les ombres entren al gran vestíbul del palau del president de l'Assemblea; tot i que ben aviat ja no hi haurà Assemblea, ni president, i d'aquí a uns quants anys ja ni tan sols hi haurà Parlament, només un munt de runa fumejant.

De moment s'aixequen vint-i-quatre barrets de feltre i es descobreixen vint-i-quatre closques pelades o corones de cabells blancs. S'estrenyen dignament la mà abans de pujar a escena. Els venerables patricis són allà, al gran vestíbul; intercanvien observacions enjogassades, respectables; sembla que

assistim als preliminars una mica tibats d'una garden party.

Les vint-i-quatre siluetes van travessar a consciència un primer tram d'esglaons, en acabat van empassar-se d'un en un els de l'escala, aturant-se de tant en tant per no sobrecarregar aquells cors vells, i, amb la mà aferrada a la barra de coure, van pujar, els ulls mig tancats, sense admirar ni l'elegant balustrada ni les voltes, talment com si avancessin sobre una catifa de fulles seques. Des de l'entradeta els van guiar cap a la dreta, i allà, després d'unes quantes passes sobre el terra escacat, van escalar la trentena d'esglaons que porten al segon pis. No sé qui anava al capdavant, i en el fons tant és, això, ja que tots vint-i-quatre van haver de fer exactament el mateix, seguir el mateix camí, tombar a la dreta, vorejant la caixa de l'escala, i al final, a mà esquerra, creuar la porta esbatanada per entrar al saló.

La literatura ho permet tot, diuen. Per tant jo els podria fer donar voltes infinites a l'escala de Penrose, ja no podrien ni baixar ni pujar, farien sempre totes dues coses alhora. I de fet aquest és una mica l'efecte que ens fan els llibres. El temps de les paraules, compacte o líquid, impenetrable o frondós, dens, allargassat, granulós, petrifica els moviments, captiva. Els nostres personatges són al palau per sempre, com en un castell embruixat. Ja des de l'en-

trada els tenim fulminats, lapidificats, embalsats. Les portes són alhora obertes i tancades, les targes desgastades, arrencades, destruïdes o repintades. La caixa de l'escala brilla, però és buida, el salamó centelleja, però és mort. Som pertot alhora en el temps. Així, doncs, Albert Vögler va pujar els graons fins al primer replà, es va acostar la mà al coll postís de la camisa, transpirant, regalimant fins i tot, amb una mica de vertigen. Sota el fanal daurat que il·lumina els trams d'escala es posa bé l'armilla, es descorda un botó, s'obre el coll postís. Potser Gustav Krupp també es va aturar al replà i va adreçar a Albert unes paraules compassives, un petit apotegma sobre la vellesa, en fi, que va fer mostra de solidaritat. Llavors Gustav va reprendre el seu camí i Albert Vögler es va quedar allà uns instants, tot sol sota el salamó, gran vegetal xapat d'or amb una enorme bola de llum al centre.

Van entrar per fi al salonet. Wolf-Dietrich, secretari particular de Carl von Siemens, va ronsejar un moment a prop de la porta balconera, deixant vagarejar la mirada sobre la fina capa de gebre que recobria la barana. S'escapa un instant a les martin-gales del món, entre les bales de cotó, deambulant. I mentre els altres xerren i es fumen un Montecristo, garlant sobre el crema o el talp de la seva capa, preferint alguns el sabor dolç, d'altres un gust espe-

ciat, tots adeptes dels diàmetres enormes en matèria de cigars, prement-se distretament els anells d'or fi, ell, Wolf-Dietrich, fantasieja davant la finestra, serpenteja entre les branques nues i sura a l'Spree.

A poques passes d'allà, admirant les delicades figuretes de guix que decoren el sostre, Wilhelm von Opel s'apuja i s'abaixa les ullerotes rodones. Vet aquí el descendent d'una altra família que ens ha arribat propulsada des de temps immemorials, des del petit propietari rural de la parròquia de Braubach, entre promocions i acumulacions de togues i de feixos, de finques i de càrrecs, primer magistrats, després burgeses, fins al moment en què Adam —sortit de les entranyes indesxifrables de la seva mare, i havent assimilat tots els trucs de la serralleria— va dissenyar una màquina de cosir meravellosa que fou el començament veritable de la seva esplendor. Però ell no va inventar res. Va entrar a treballar en una fàbrica, va observar, va acotar el cap i en acabat es va limitar a millorar una mica els models. Es va casar amb Sophie Scheller, que li va aportar un dot substanciós, i va posar el nom de la dona a la seva primera màquina. Llavors la producció no va parar d'augmentar. Van caldre uns quants anys perquè la màquina de cosir assolís tot el seu potencial d'ús, perquè atrapés la corba del temps i s'integrés en els costums dels homes. Els seus veritables inventors s'havien avançat

massa. Un cop consolidat l'èxit de les seves màquines de cosir, Adam Opel es va llançar al mercat del velocípede. Però una nit, una veu estranya se li va escolar pel badall de la porta; el seu propi cor li va semblar fred, molt fred. No eren pas els inventors de la màquina de cosir pidolant-li royalties, ni els seus obrers reivindicant la seva part dels beneficis. Era Déu, que li reclamava l'ànima; i la hi va haver de lliurar.

Però les empreses no moren com els homes. Són cossos místics que no pereixen mai. La marca Opel va continuar venent bicicletes, i després també automòbils. La companyia ja tenia mil cinc-cents treballadors en morir el seu fundador. No va parar de créixer. Una empresa és una persona a qui tota la sang li puja al cap. Se'n diu persona jurídica. La seva vida dura molt més que les nostres. Així, doncs, aquell 20 de febrer en què Wilhelm medita al salonet del palau del president del Reichstag, la companyia Opel ja és una senyora gran. Avui ja no és res més que un imperi dins d'un altre imperi, i ja només conserva una relació molt llunyana amb les màquines de cosir del vell Adam. I si bé la companyia Opel és una senyora gran i molt rica, és tan vella que ja quasi no s'hi fixa ningú, ja forma part del paisatge. Això és perquè actualment la companyia Opel és molt més vella que molts estats, més vella que el Líban, més

vella que la mateixa Alemanya, més vella que la majoria dels estats africans, més vella que el regne de Bhutan, on tot i així els déus van anar a perdre's entre els núvols.